

Grønlandsk som begynder- og andetsprog A

1. Fagets rolle

Grønlandsk som begynder- og andetsprog A er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag, der beskæftiger sig med grønlandsk sprog og kultur. Faget omfatter anvendelse af grønlandsk i tale og skrift. I faget arbejdes ligeledes med sprogets elementære opbygning og grammatik og i forlængelse heraf kendskab til og forståelse af litteratur i Grønland. Endelig omfatter faget en formidling af viden om den grønlandske kultur.

2. Fagets formål

Viden og færdigheder

Eleverne skal kunne forstå og anvende et alment grønlandsk sprog, og de skal ligeledes have viden om den grønlandske kultur.

Lærings og arbejdskompetencer

Eleverne skal have viden om og kunne anvende af grønlandsk i tale og skrift samt kunne arbejde med sprogets elementære opbygning og grammatik og dermed kunne kommunikere mundtligt og skriftligt. Eleverne skal have læsekompetence samt bevidsthed om det grønlandske sprog, sans for den æstetiske dimension i kulturstoffet og forståelse af grønlandsk litteratur og kultur.

Personlige og sociale kompetencer

Eleverne skal have grundlag for at kommunikere på tværs af kulturelle grænser i almene sammenhænge, og de skal have grønlandssproglige og kulturelle kompetencer som en del af deres generelle studiekompetence.

Kulturelle og samfundsmæssige kompetencer

Eleverne skal have en sådan bevidsthed om den grønlandske kultur, at den udgør en del af grundlaget for deres forståelse for egen kulturbaggrund og identitet.

3. Læringsmål og indhold

3.1. Læringsmål

Eleverne skal kunne:

- a) forstå hovedindholdet af ukompliceret talt og skrevet grønlandsk,
- b) udtale grønlandsk forståeligt og ubesværet og benytte et ordforråd, som sætter dem i stand til at kommunikere på grønlandsk om dagligdags forhold,
- c) skrive i det væsentlige korrekt grønlandsk i forskellige meddelelsessituationer med anvendelse af skriftsprogets centrale sætningskonstruktioner,

- d) tilegne sig viden om den nutidige grønlandske kultur, herunder relationerne til dansk sprog og kultur og
- e) benytte fagets relevante hjælpemidler.

3.2 Kernestof

Kernestoffet er:

Det sproglige stofområde

- a) Udtale, intonation og oplæsning.
- b) Skønlitterære og ikke-skønlitterære tekster.
- c) Lyd- og billedmedier som støtte for lytte- og læseforståelse samt tale- og skrivefærdighed.
- d) Centrale dele af grønlandsk grammatik.
- e) Lytte- og talefærdighed, herunder evnen til at indgå i dialog og til selvstændig fremlæggelse og præsentation af tekster eller emner på grønlandsk.
- f) Fagets centrale hjælpemidler, herunder it.

Det kulturmæssige stofområde

- a) Tekster, der er centrale for forståelsen af kultur og baggrund for det moderne samfund.
- b) Tekster om den sproglige situation i Grønland og om forholdet til andre kulturer.
- c) Tekster, der giver indblik i den nyere litterære udvikling.
- d) Relevant lyd- og billedmateriale, der kan støtte og udbygge forståelsen af ovenfor nævnte tekster.

3.3 Supplerende stof

Det supplerende stof skal perspektivere og uddybe kernestoffet og udvide elevernes faglige horisont. Undervisningen i det supplerende stof optager ca. 15 pct. af fagets timetal.

4. Undervisningens tilrettelæggelse

4.1 Didaktiske principper

- a) Undervisningen skal tage udgangspunkt i elevernes faglige niveau og viden.
- b) Undervisningen tilrettelægges, så den i videst muligt omfang har karakter af en læringsdialog mellem lærer og elever.

- c) Undervisningen tilrettelægges, så der veksles mellem forskellige undervisningsformer.
- d) Undervisningen tilrettelægges, så elevernes interesser og behov tilgodeses, så eleverne får mulighed for at opleve faget som spændende, relevant og vedkommende.
- e) Undervisningen tilrettelægges, så der både er faglig progression i de enkelte forløb og temaer såvel som progression i udviklingen af fagsprog og terminologi, så eleven gradvis opøves i mere selvstændige arbejdsformer og kompleks tænkning.
- f) Undervisningen tilrettelægges, så der i videst muligt omfang perspektiveres til det omgivende samfund

Det sproglige stofområde:

Eleven skal så hurtigt som muligt opnå en elementær kommunikativ kompetence. Det løbende skriftlige arbejde sigter ikke blot på skrivefærdighed, men støtter indlæring af grammatiske færdigheder, ordforråd og talefærdighed. Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

Det kulturmæssige stofområde:

Undervisningen kan med fordel tilrettelægges i form af temaer, således at de forskellige områder dækkes af de valgte temaer, samt et projektforbånd i 3. år af den gymnasiale uddannelse. Projektforbåndet vælges af elever og lærer i fællesskab inden for eller uden for de øvrige temaer og afsluttes med et produkt i omfang svarende til en skriftlig opgave på ca. 4 sider pr. elev.

4.2 Arbejdsformer

Det sproglige og det kulturmæssige stofområde vægtes skønsomt i forholdet 2:1. De to stofområder kan indgå i et samspil i undervisningen.

Det sproglige stofområde:

Mundtligt

Den deciderede begynder- og andetsprogsundervisning omfatter regelmæssig lytte- og læse-træning, systematisk indlæring af bøjninger og grammatiske strukturer samt målrettet og systematisk arbejde med ordforrådet. Via styrede dialoger opnår eleverne en kommunikativ kompetence, som videreudvikles i friere dialoger og friere samtale på basis af de læste tekster. Samtalen om teksterne har til hensigt at opøve elevens færdigheder i selvstændig redegørelse for en tekst eller et emne, og endemålet er den selvstændige præsentation af en tekst eller et emne på grønlandsk og efterfølgende samtale herom.

Der arbejdes systematisk med opslagsfærdighed, oversættelse og tekstforståelse.

Skriftligt

Den skriftlige dimension introduceres meget tidligt. Eleverne skal hurtigt i gang med elementære skriftlige øvelser i form af mindre skriveopgaver, således at elevernes delkompetencer udvikles i begyndelsen af forløbet. Det skriftlige arbejde har et omfang af 16-20 opgaver i løbet af tre år, og sværhedsgraden stiger.

Den kommunikative kompetence prioriteres stadig højt, men der arbejdes samtidig målrettet med at opnå de kompetencer, som er en forudsætning for at løse opgaverne ved den afsluttende, skriftlige prøve. I den forbindelse arbejdes der intensivt med ordbogs- og håndbogsbenyttelse, og eleverne vænnes til at udnytte alle it-muligheder. It indgår naturligt som et redskab i undervisning og læring, bl.a. i form af internetbaseret vidensøgning og til formidling. Undervisningen skal omfatte brug af og faglig stillingtagen til forskellige former for internetbaserede informationer med fagligt relevant indhold.

Det kulturmæssige stofområde:

Der inddrages en bred vifte af arbejdsformer: lærerforedrag, individuelt arbejde, elevoplæg, klassesamtale, gruppearbejde, projektarbejde og fremlæggelse i grupper for klassen. Eleverne skal lære at benytte hensigtsmæssige læsemåder og informationsøgning.

I slutningen af 1.år af den gymnasiale uddannelse udarbejdes en opgave, grønlandskopgaven, der skrives på dansk eller grønlandsk og har et omfang på 6-8 sider skrevet på computer.

4.3 Fagsprog

Undervisningen skal tilrettelægges således, at der arbejdes systematisk med udvikling af elevernes fagsprog samt forståelse og anvendelse af fagets terminologi. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne gradvist opnår sikkerhed i forståelse og brug af før-faglige ord og begreber.

4.4 Samspil med andre fag

Grønlandskfaget indgår i samspil med de øvrige fag. Grønlandskfaget samarbejder i særlig grad med dansk om sproglig analyse og bevidsthedshistorie. Faget samarbejder med andre fag om humanistiske og æstetiske perspektiver.

5. Evaluering

5.1 Løbende evaluering

Allerede i begyndelsen af undervisningen evalueres eleverne løbende af læreren og selvevaluering indgår. Læreren tester endvidere eleverne ved hjælp af små skriftlige opgaver, som behandler specifikke emner. Større afsluttede forløb evalueres målrettet og fremadrettet af lærer og elever i fællesskab. Læreren løbende evaluering omfatter både elevens svage og stærke sider og fokuserer på de områder, som eleven i særlig grad skal støttes i. Hver elev skal holdes orienteret om sit standpunkt. Der kan gøres brug af portfolioevaluering.

5.2 Prøveformer

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Faget afsluttes med en skriftlig prøve på grundlag af et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er 6 timer. Eksaminanden vælger mellem et antal opgaver stillet på grundlag af et tekstmateriale. I de første 1½ time arbejdes der gruppevis med materialet, og der må tages notater. Derefter besvarer eksaminanden

opgaven individuelt. Når eksaminanden er alene, udleveres desuden delprøve 2, der består af ca. 1/3 normalside dansk nutidstekst, der skal genfortælles skriftligt på grønlandsk.

Den mundtlige prøve

Prøven afholdes på grundlag af en opgave, som indeholder et tekstmateriale.

Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid, og eksaminationstiden er ca. 30 minutter.

Prøven er tredelt. Første del af prøven består i oversættelse til dansk af en ektemporaltekst på ca. 1/4 normalside. Anden del består af en samtale på grønlandsk om en kendt tekst af et omfang på ca. 1 normalside. Tredje del består af en fremlæggelse på dansk af indholdet af det i kulturdelen udarbejdede skriftlige projekt. Eksaminationstiden fordeles mellem de tre dele, således at første del udgør maksimalt 5 minutter, anden del ca. 10 minutter og tredje del ca. 10 minutter.

5.3 Bedømmelseskriterier

Ved prøverne bedømmes, i hvilket omfang eksaminandens præstationer lever op til de faglige mål.

Ved *den skriftlige prøve* lægges der vægt på:

- a) læse- og tekstforståelse med benyttelse af relevante hjælpemidler,
- b) formuleringsevne og
- c) selvstændighed i forhold til forlægget.

Der gives en karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens besvarelse.

Ved *den mundtlige prøve* lægges der især vægt på:

- a) forståelig og ubesværet udtale,
- b) kommunikativ kompetence,
- c) alment og tekstrelateret ordforråd, sætningsbygning og udtryksfærdighed på et nogenlunde korrekt grønlandsk,
- d) opslagsfærdighed og forståelse ved oversættelse af ektemporaltekst,
- e) præsentation og tekstforståelse og
- f) overblik og perspektivering.

Der gives en karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.